

Naročnina mesečno
25 Din. za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SCOJENEC

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzertate;
Sarajevo št. 7563.
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Kaj bodi šola

Med ostanki prošle dobe, ki je pod izvenskom snapredko na vseh poljih prinomogla do zmage materializmu, se najbolj trdrovratno ohranja na življenju liberalna šola. Ta je še danes vseskozi prežeta z duhom tistega svobodoumstva, ki ni nič drugega kakor popolna breznečelnost in brezbržnost glede osnovnih vprašanj življenja, ako ne pospešuje naravnost rušenja verskih in navrstenih vrednot krščanske družbe.

Ta naprednjaški šolski in vzgojni sistem se silno ponaša s tem, da je državen, da služi državi, da nosi vseskozi državen pečat. Če opazujemo sodobno razpoloženje, zmedenost pojmov in anarhijo v vsakem pogledu, se pač ne moremo zdržati ironičnega nasmehlja ob takih trditvah. Zakaj država ima od svoje šole prenesto malo koristi, to mora odkrito srčen človek priznati, če primerja dejansko usmerjenost mnogo, ki so šle skozi to šolo, z namenom, ki so ga liberalni državni in šolski šolski vzgoji v § 1 začrtali. Res se goji državljanška vzgoja, toda mora pač manjkati pravih fundamentov zanjo, ako vidišmo, kako malo je ponesel evropski individualizem te državljanške vzgoje iz šole v svet. Stanje vprašanja je čisto enostavno: na podlagi svobodoumstva preteklih stoletij je resnična državljanška vzgoja sploh nemogica.

Na eni strani zabičuje ta lažiliberizem (— resnični liberalizem je nekaj vrednega in legega žal da je danes).

žisto izumrl —) najlepše državljanške čestnosti, sentimentalno oneva otino, poveličuje narod in državljanško vzajemnost, obenem pa je sistematično rušil vse te elemente državljanškega misljenja s svojim ignoriranjem, če ne z izpodkopavanjem verskih in navrstenih načel. Kako naj se potem zgradi pravljeno državno občestvo, v katerem bosta vladala mir in red — ne red zastoj, ampak pravega političnega ter socialnega napredka — tako religija in v njej korenec navrstenih zakon ni nič, golo praznovanje in minljiv »ideološki produkt državbnih razmer. Zakaj to slednjo trditev, ki jo danes prežekuje marksizem, je prvi postavil liberalizem, ki je radi svoje izključno snovne, v gmotno korist usmerjene miselnosti čisto razvrednotil vse večne norme življenja. In tako je tudi svobodoumstvo Šola v svojem bistvu izpodrejena od protislojava, ki tiči v tem, da hoče liberalna družba ohraniti sebe in imenu nekih državljanških idealov, kajih korenine s svojim verskim indiferentizmom in meščansko moralno plitvostjo sama izpodrejuje in tako sama sebe ruši.

Cuden nestvor je ta jažisvobodomiselnata kultura in njena šola! Krščanski nauk se kot »predmet poučuje, a v kakšnem duhu so principi ostalega poduka in vzgoje, to je čisto vseeno. Država in njena avtoriteta se zabičuje, če pa se pri tem ali onem predmetu pod firmo svobodne »znanosti podira avtoriteta Cerkve in njenih navrstenih načel, ne pada nobenemu svobodoumstvu poslagu v glavo, da se s tem podira osnova države same. In radi velike zmote, da je puška v roki otroka nevarna, odrasli ljudje pa da znajo z njo v vsakem slučaju prav ravnat, je meščanski liberalizem postavil načelo, da čim višji je učni zavod, tem bolj se lahko v imenu svobode dopušča to, kar se je obecdarjem skrivalo ali pa celo prepovedovalo mislit in se je pobijalo zaradi avtoritete. Ce pa potem ljudje hočejo preoblikovati občestveno življenje po naukah, ki so se jih učili ali jih sami po svoji pameti izvajali iz takozvane svobodne znanosti, pa zopet ni prav. In če potem stvari pridejo do skrajne meje, pa liberalna družba zopet milo kljče na pomoč Cerkev, kjer navrstenova načela in resnice je liberalizem s tako vnenom »znanstveno« pobijal! Ali ni to nedoslednost, ki bi bila semešna, če ne bi bile njenе socialne posledice tako strašno žalostne!

Enako je s takozvano nacionalno vzgojo. Kljub vsemu svojemu nacionalnemu značaju se svobodoumstvo Šoli ni posrečilo, da bi zavezila skrajni internacionalizem, narobe. Še pospešila ga je s protislovnostjo svojega moralnega temelja, nezdravim pretiravanjem in preziranjem krščanske kulturne tradicije ljudstva, na kateri se edino more pravi narodni duh zgraditi. Kdor ljudstva ne pozna, kdor se je odstujil ljudskemu nравu, kdor hoče naravne, realne ljudske osobnosti iznaciti v plitvem liberalnem humanizem, kako more tak intelektualce ustvariti trdno zasidrano narodno celoto! Kdor to realnost oropanjnih v krščanski omiki korenin teh elementov? Taka vzgoja le izpraznjuje pravi ljudski, domačni, narodni duh in pripravlja tla duhu razdiranja in brezverskega anacionaizma. Ne marksizem, ampak framasonstvo je začelo izpodkopavati temelje tudi narodni kulturi — socializem je šel le naprej po teh stopinjah.

Nadaljnje konsekvence si lahko napravi vsak sam. Kdor hoče ohraniti družbo na temeljih zapadne kulture, mora temeljito preustrojiti našo šolo in vzgojo, zakaj druga sredstva ne izdajo nič, ampak zlo le povečujejo. Ker je šola danes državna, je naloga države, da tako reformo izvede. Vse doseganje reforme se dotikajo samo površine in mnoge so bile sploh popoloma zgrešene. Šola mora človeka vzgnati k svobodi, toda ne k razbordanosti misljenja in navrstenja, ki svobodo uničuje, ki uničuje demokracijo in vede k tiraniji te ali one barve. Prava svoboda, ki je mati vsakega napredka, ni mogoča brez trdnega navrstenega temelja osebnosti in brez navrstenega avtoritete krščanske kulturne družbe. Ta duh, ta smer mora dosledno prešinjati vse šolstvo od osnovnega do najvišjega.

Balkan si urejuje svoj dom

Balkanski pakt — brez Bolgarije

Od leve: Ruždi bej, Titulescu, Maksimes in Jeftić podpisujejo pakt o balkanskem sporazumu

Belgrad, 5. februarja. m. Uradno poročilo, ki je bilo objavljeno ob priliku prvega podpisa balkanskega pakta v Belgradu dne 4. februarja se glasi:

Štirje ministri zunanjih zadev Grčije, Turčije, Romunije in Jugoslavije so se sestali danes dne 4. februarja 1934 v posloplju jugoslovanskega ministrstva za zunanje zadeve in so zasečno podpisali besedilo pogodbe o balkanskem sporazumu. Sklenili so, da se naj vrši slovesen podpis te pogodbe v Atenah še tekom tega tedna. Besedilo pogodbe o balkanskem sporazumu bo objavljeno po slovesnem podpisu v Atenah.

Kratka slovesnost, ki se je odigrala v nedeljo popoldan v naši prestolnici, je zaključek prvega dela široko zasnovanega načrta, o katerem

so obravnavale doslej vse balkanske konference, glede katerega vlada v javnem mnenju vseh balkanskih držav že dolga leta presenetljiv sporazum, toda, ki je prestolil meje med čustvi in dejstvi še lani v pozrem poletju, ko smo bili priča velikih iniciativ, ki jih je pogumno sprožil in dosledno izvedel najvišji predstavnik naše države, iniciativi, ki so jih za njim povzore pisarne zunanjih ministrstev in jih uresničile tako, da lahko trdimo, da se je slika na Balkanu od znamenitega potovanja našega vladarja po evropskem vzhodu, spremnila od nog do glave. Včerajšnja ceremonija je zaključila prvi del tega načrta, smo rekli, ter s tem odprla pota za nove iniciative, ki bodo podpisali balkanskega sporazuma sledile v vseh pravilih.

Po pogumnoem sestanku našega in bolgar-

skega vladarja v Belgradu smo pričakovali, da bomo med zunanjimi ministri zagledali na včerajšnji ceremoniji tudi bolgarskega zunanjega ministra Mušanova. Ni ga bilo. To je obžalovanja vredno, toda krivda, da ni bil prisoten, ne leži na nas. Nasproti vplivi, ki jim ta nadušen pokret zbiranja balkanskih narodov pod gesлом: Balkan balkanskim narodom, ni po godu in ki bi želeli, da bi ostal Balkan še vedno torisce in bojiče inozemske apetitive, so bili za enkrat še premočni in bolgarska vlada preslaba, da bi jih bila odbila z močno, zgodovinsko kretnjo. Toda izjava bolgarskega ministarskega predsednika, da je pripravljen v imenu Bolgarije podpisati z vsako balkansko državo posebne, ločene pogodbe o nenapadanju, pove, da je napravila bolgarska zunanja politika dolgo pot od lanskega leta in da so, upamo vsaj, dane možnosti, da ta pokret ne ostane sred pota in da ne bo več treba dolgo čakati, da Bolgarija zasede svoje enakopravno mesto med vsemi članicami balkanskega sporazuma. Balkanske države prihajajo do spoznanja, da združene veliko pomenijo, medtem ko needine in med seboj nesložne vedno postajajo plen izven balkanskih koristolovcev. Bolgarija se temu spoznanju ne bo mogla zoperstavljati in brez dvoma ji bo duh, ki vlada med štirimi državami podpisnicami sporazuma, pomagal do končno veljavljene odločitve, ki ne more biti protivna balkanskemu paktu. Balkan je napovedal vojno tujim intrigam! To je dobra vojna in zgodovina bi kaznovala onega, ki bi v borbi za dom hotel ostati na strani tuje. Mi smo srečni, da je ravno naša država pri tem mirovnem delu, katerega ogromni pomen nam bo razodela bližja bodočnost, igrala tako vidno, spodbudno in odločjočo vlogo.

Belgrad, 5. feb. Na današnji seji vlade je zunanjji minister g. Bogoljub Jeftić poročil o vsebinah o balkanskem sporazumu. Kraljevska vlada je sklenila, naj se pakt s strani Jugoslavije uradno podpiše. Pakt bodo podpisali še ta teden v Atenah.

Francoska politična kriza

Daladierova lomijo...

Prekrpanje vlade sedanjemu kabinetu življenja ne bo podaljšalo

Pariz, 5. feb. tg. Francoska javnost je sprejela »krpanje ministrov«, ki ga je izvedel črez noč predsednik Daladier z velikim ogorčenjem. Ko sta odstopila vojni in finančni minister (polkovnik Fabry in Pietri), ki pripadata zmernejšim sredinskim skupinam (skupina Tardieu je izključila Fabry-ja, ker se je četudi z najboljšim namenom spustil v Daladierovo pustolovčino), in ko je odstopil tudi drž. podstatnik Doussain, je izgledalo, da bo sploh vsa vlada zrušena. Toda kakšno je bilo začudenje, ko se je izvedelo, da je postal vojni minister bivši zun. minister soc. Paul Boncour, finančni minister pa Marchandea, med tem ko je postal njegov državni podstatnik Jaubert. Ogorčenost se je stopnjevala, ko se je razneslo, da je bil Parizan tonik priljubljeni policjski prefekt Chiappe nenačoma odstavljen (na zahtevo socialistov, ki sedaj v vladi zopet predstavlja) ter brez vsake potrebe imenovan za rezidenta v Maroku. Za policijskega prefekta pa je bil imenovan prefekt v Seine et Oise Bonnefoy — Sibour, dosedanji rezident v Maroku pa bi imel biti imenovan za polaznika v Bruslju.

Policjski prefekt Chiappe je imenovanje v Maroku odklonil, ravnato je odklonil imenovanje za novega policijskega prefekta Sibour, pariski prefekt Renard pa je iz protesta proti tem spremembam odstopil. Ogorčenje narašča, politični kios postaja čimdalje večji, mladinski organizacije oznanjuje velikanske demonstracije po Parizu proti vladni Daladierji.

Domovina v nevarnosti!

Pariz, 5. februarja. AA. Organizacija patriotske mladine je pod naslovom »Domovina v nevarnosti — Poziv pariškemu prebivalstvu« objavila v listih in nalepila po pariških ulicah proglaš. ki poziva vse prave rodoljube, da prirede v tork zvečer po pariških ulicah velike demonstracije proti Daladierjevi vladi, ki je — pravi proglaš. poleg drugih napak napravila še to veliko pogreško, da je odstavila pariškega policijskega prefekta Jean-a Chiappa, moža, ki je bil zmerom in povsod korekten človek in se pri vsaki priložnosti pokazal prijatelj pariškega prebivalstva.

Protest bojevnikov

Pariz, 5. feb. AA. V proglaš. ki ga je poslalo svojim članom in so ga objavili današnji junakini, društvo bivših bojevnikov za seinski departman (pariški) odločno nastopa proti Daladierjevi ukrepom glede sankcij proti kompromitiranim političnim osebnostim, ali bolje, proti odstaviti upravnika pariške police Jean-a Chiappa. Proglaš. med drugim pravi:

Pred nekaj dnevi je notranji minister Frot prisreno ponjal roko Chiappa in mu izrekal priznanje za njegovo vestno delo. Toda to je bil samo Judežev poljub, zakaj 24 ur nato je Chiappa odstavil z njegovega mesta in mu ponudil mesto vrhovnega rezidenta za Maroko. Ako se Chiappa ne more nič očitati, zakaj potem to podloženje z iztrovanjem človeka, ki je na svojem mestu, da se dobi večna v parlamentu? Ali naj bo Daladierjeva deviza: Hitro in energično? Ne, to je operacija, ki ni v čast tistim, kateri so jo izvršili, to je dejanje, ki je razburilo javnost in bivše bojevnike. Mislimo, da pravici ni ustrezeno s tem, da se premeste nekateri veledostojanstveni: če so krivi, jih je treba kaznovati, ne pa iskatiski zanke kompenzacije, če niso krivi, bi jih pa morali pustiti na njihovih mestih.

Iz vseh teh razlogov bodo vsi bivši bojevniki ne glede na to, ali so člani društva bivših bojevnikov ali ne, prišli v tork ob 20 na določena mesta in bodo s svojimi demonstracijami na pariških ulicah pokazali, da so proti trgovjanju in metefariju s parlamentarnimi mandati.

Pariz, 5. feb. b. Ne samo v političnih krogih, ampak tudi v vsej javnosti je vzbudilo velikansko senzacijo dejstvo, da je predsednik republike včeraj popoldne ponovno povabil k

sebi svojega predhodnika Gastona Doumergu, s katerim se je razgovarjal celih dveh ur. Sestanek se spravil v zvezo z možnostjo padca Daladierove vlade, kakor tudi s tem, da je postal skoraj neizbrisno, da se razpusti zborica in razpišejo nove volitve. Krožijo celo vesti, da je zaradi neprestanih in tako rekoč nerazrešljivih vladnih kris predsednik republike silno nezavoljen in da je zaradi tega sklenil, da odstopi. V krogu svojih prijateljev je Lebrun baje izjavil, da ne more nič več gledati neprestanih preprirov in nositi odgovornost pred narodom zaradi neurejenih strankarskih, to tembolj, ker se s tem poslabšuje zunanje-politični položaj Francije v dobi zgodovinskih sklepov.

Pariz, 5. feb. b. Po včerajšnji seji vlade je predsednik Daladier sprejel zastopnike tiska in izjavil, da odločno vztraja pri svojem sklepku, da zadevo Stavijškega popolnoma razčisti. V kratkem času bo anketni odbor o tej afieri dobil seznam vseh onih oseb, ki so po raznih pariških bankah vnovčevala čeke s podpisom Stavijškega. Danes popoldne je Daladier sestavil deklaracijo, ki bo sprejeta na intržnji seji ministarskega sveta. Danes se je Daladier sestal tudi s člani radikalno-socialističnega kriša, s katerimi želi dosegči sporazum še predno stoni pred parlament. Kar tice premeščanja raznih visokih uradnikov in državnih funkcionarjev, ki jih vsebuje zadnja naredba vladnega predsednika, da Daladier izjavil, da bo o tem pozneje govoril. V dobro pončenih krogih trdijo, da je bivši šef javne varnosti Thome sklenil, da zaradi sovražnega stališča tiska in članov francoske zbornice ne more sprejeti novega položaja.

Strah pred revolucijo

30.000 vojakov, strojnica, tanki branijo parlament

London, 5. februarja. AA. Reuter poroča iz Pariza:

Po Parizu se širi divji in alarmantni glasovi o juntrinskih dogodkih; ljudje odkrito govore o državnem udaru in revoluciji. Dejstvo so tale: vse pariška garnizija je zbrana v vojašnicah in je v priz vilenosti, da jo ju trpi poštejeno pred parlament; vlada je dala poklicati konjenico iz Senlisa in tanke iz Compiegna. Skupno bo v pripravljenosti 30.000 mož vojske, policije in orožništva, da zaduše morebitno nasilje.

»Action française« piše, da je dala vlada postaviti strojnico celo na poslopje parlamenta, vendar je neverjetno, da bi morale stopiti v akcijo, ker bo jutri ustavljen ves promet t km okoli poslanske zbornice. Notranji minister je zagrozil novemu pariškemu prefektu, da bo pri odstavljen. če pride le do ene demonstracije, in prav isto grožnjo je policija izdala na vse podnjene ji policijske poveljnice.

spevale za uradne prostore okrajnih načelstev vse občine v celi banovini 528.000 Din, kar potmeni pri 66 milijonih proračunskih izdatkih dočasnih občin 0,8%. Prispevki avtonomnih mestnih občin in njih okolica za vzdrževanje policije so v vsej banovini znašale 2.138.000 Din ali 2,7% vseh proračunskih izdatkov. Višji so izdatki občin za kurivo in stanarino učiteljstva in nagrade veroučiteljem. Izdatki občin v banovini v omenjenem namenem so znašali 6.185.000 Din, to je 25% vseh šolskih proračunov. Pri vsaških občinah znašajo ti izdatki 7% vseh občinskih izdatkov. Ta znesek je sicer znaten, vendar navadno ni tolik, da bi mogel sam zase ogrožati proračunske ravnoteže proračunske občine. Resnično nevarna bremena je povzročilo solstvo upravnih občin le s prekomernimi gradbenimi investicijami, ki danes še niso amortizirane.

V tekočem letu bo treba komasacijo občin do podrobnosti izpeljati ter organizirati delo v novih občinah.

V debati je ugotovil g. Golouh, da naravnica kriminaliteta posebno tam, kjer je najmanj kulturnega dela in ustavov. Zato je treba v tistih krajih dati vsa potrebna sredstva za pospeševanje društvenega življenja vseh vrst. Dotaknil se je tudi vprašanja strogi kazni tihotapev na naših mejah. Opozjal je, da je v interesu državnega ugleda, če se tihotapstvo pobjija drugače, kakor se dela sedaj. G. Tavčar ugotavlja, da je potrebna evideča brezposelnih. Imenujejo naj se nadalje odbori za skrbstvo v občinah. Spremeni naj se postopek pri izdaji legitimacij za brezposelne. Končno ugotavlja glede navevlj, da so obremenitve občin za gori omenjene izdatke majhne, da to ne drži, ker so ta bremena tako občutna, da novih občin absolutno ne premorejo več.

Tavčar je nato navajal, da se mora dotacija države banovini v redu izplačevati in da je nujno potreben zakon o samoupravnih financah. Dr. Koder je poudarjal, da komasacija občin ni bila vedno v soglasju s stvarnimi koristmi in raztevami prebivalstva.

Ban dr. Marušič je v odgovoru na debato poudarjal potrebo, da stopi naredba o popisu in nadzorstvu nad brezposelnimi čimpreje v življenje. Ta naredba sicer še ni izdelana do podrobnosti, ker je zadevo zadrževala komasacijo občin, sedaj pa je čas, da to naredbo čimpreje izvršimo. Gleda državne dotacije proračunu v znesku 7 milij. Din je ban omenjal, da tu ne gre za redno dotacijo, temveč za ostank dolga, ki ga dolguje država banovini iz prejšnjih že zagotovljenih dotacij. Dalje je ban navajal, da so pri komasaciji občin potrebne nekatere izpremembe in se mora komasacija ponovno vršiti. Upravno sodišče v Celju je ugodilo okoli 20 pritožbam k občinskim volitvam in se bodo morale v teh občinah vršiti nove volitve, povrh tega pa bodo morale biti nove volitve tudi v onih občinah, ki so se pregrupirale še po 13. decembru. Vsekakor pa je potrebno, da preidemo iz sedanje začasnega stanja v trajno stanje glede razdelitve občin.

Zadravec je naglašal potrebo ostrega boja proti obrtniškemu šušmarjenju.

Zupnik Kurent je bil mnenja, da bi se moral brezposelnim odpeljati v pristojne občine, kjer bi jih bilo lažje nadzorovati. Pozdravil pa je dejstvo, da se namerava Sava očistiti, s čimer bo prebivalstvu zelo ustrezeno.

Jereb se pritožuje čez pomanjkanje orožništva na deželi, kar se opaža zelo pri zatiranju brezposelnosti in nadležne brezposelnih. Omenja dalje težave pri ureditvi novih občin ter graja, da se občinam nalaga preveč neprijetnih dolžnosti.

Dr. Šajović opisuje naraščanje kriminalitete. Gleda podpiranja brezposelnih intelektualcev iz bednostnega fonda pa graja, da se ti podpiranci nastavljajo pri okrajnih glavarstvih, kamor prihaja največ občinstva. Pri nekem njemu znamen glavarstvu je poleg stalno nastavljenih treh uradnic še 5 takih, ki so podpirane iz bednostnega fonda, povrh tega pa še dva moška. To ne napravi dobrega vtisa na občinstvo in ni koristno splošnosti. Kar tiče komasacije občine, pa graja govornik, da se pri razdelitvi občin v narodnostno-mesanih krajih ni toliko gledalo na predloge narodnih društev, temveč na koristi posameznih politikov, ki jim je bilo nekaj glasov več, kakor splošne narodne kritiki.

Birolla govoril o zlorabi podpor brezposelnim. Babnik omenja katehetske nagrade in prosi, naj bi banovina šla občinam toliko na roko, da bi za one šole, kjer imajo kateheti nad 20 ur pouka, izposlovala, da bi se katehetje nastavili kakor redni učitelji. S tem bi se občine razbremenile. Dalje govoril še o katastru občin.

V odgovoru ban dr. Marušič priznava potrebo, da se ojači orožništvo, vendar tudi v mestih nič boljše, ker se prebivalstvo prav tako pritožuje, da je policija prešibka za ohranitev polne varnosti. Na deželi se bodo morale pač uvesti letete patrulje na motornih kolesih, da bo prebivalstvo zavarovano pred raznimi delomržnimi. Kar tiče podpor intelektualcem iz bednostnega fonda, zagotavlja ban, da se bo tu marsikaj popravilo, poudarja pa, da je med 220 brezposelnimi podpiranimi inteligenti nič manj kakor 124 brezposelnih učiteljskih moči. Gleda nastavljive katehetov poudarja ban, da je to pač odvisno od prosvetnega ministrica in če se en katehet načavi, mora pač odpasti en učitelj, ki je prav tako potreben.

O proračunu kmetijskega oddelka je obširno poročal ing. Zidanšek, ki je pojasnil posamezne odstavke.

V debati so govorili nato še Lovšin, ki je opozjal na veliko pomanjkanje strokovno-izvezbanih kmetijskih poročevalcev pri posameznih občinskih glavarstvih, ter drugi, nakar je bila obravnavana po 7 zvečer prekinjena ter se nadaljuje danes ob pol 10 dopoldne.

Jugoslovanska knjigarna

priporoča sledeče novosti:

Bertram: JUGENDSEELE »KOSTBAR IN GOT-
TES AUGEN«. 284 strani. Vezano 72 Din.
Csaba: WAS EIN HERANWACHSENDES MAD-
CHEN WISSEN MUSS. 124 strani. Nevezano
34 Din.

Dehen: LEBEN UND GEGENWART. Voditelj
za obrtni naraščaj. 103 strani. Nevezano
24 Din.

Fiedler: HAUSGENOSSEN GOTTES. Nagovori
na mladence. 70 strani. Nevezano 56 Din.
Gericly: WEGE DES MADCHENS VON HEUTE.
220 strani. Nevezano 56 Din.

Gmelch: SEELENBROT. Pridige in nagovori.
122 strani. Nevezano 88 Din.

Hättenschwiller: WIE GUT DER HEILAND
IST. Pripovesti o Srcu Jezusovem. 284 strani.

Nevezano 66 Din.

Ketter: CHRISTUS UND DIE FRAUEN. Življe-
nje in osebnosti žen v novi zvezni. 412 str.
Vezano 130 Din.

Ljubljanske vesti:

Naši likovni umetniki

Pred ustanovnim občnim zborom Društva likovnih umetnikov
dravske banovine v Ljubljani

Da ne bo nesporazumljiv: To je ime nove strokovne organizacije vseh likovnih umetnikov v naši banovini, predvsem seve slovenskih, kar je samo ob sebi umetno, ker drugih z malimi izjemami pri nas ni. Še predno stopi ta nova splošna organizacija v funkcijo, ima že za seboj svojo zgodovino. Snovatelji nove organizacije so se moralno spočetka boriti proti razumljivemu nezaupanjemu nekaterih umetnikov, ki niso mogli še preboleti neslavne pogine svoječasnega »Strokovnega združenja« ter so mislili, da se bo zgodovina te neuspele organizacije ponavljala. Večina njih pa je že s formelno prijavijo spriznila z novim poizkusom in zelo verjetno je, da se bodo te večini priključili še ostali, ko bodo začutili, da nudi novo društvo edino resno možnost izboljšanja obupnega položaja likovnih umetnikov v Sloveniji.

Ne bo škodilo, če objavimo program D. L. U. D. B., ki se zrcali iz § 3. in 4. pravil, kakor so bila sprejeta po temeljni debati na lanskem skupščini likovnikov. Po teh paragrafih je namen D. L. U. D. B. združiti vse faktične likovne umetnike k skupnemu delu v njih moralno in materialno kacist. Od sredstev v dosegu tega namena naj navedemo samo sledenč: Evidenca brezposelnih ali premaši zaposlenih članov ter priporočanje istih pri javnih ali privatnih interesentih; posredovanje pri pristojnih zavodih v svetu pokojninskega zavarovanja članov, ki niso nameščeni v stalnih službah; posredovanje med likovnimi umetniki ter državnimi, banovinskimi in občinskim zastopnikom v svetu dosegne materialnih dobrin v korist svojih članov; posredovanje v pravnih zadavah svojih članov s posebnim ozirom na čuvanje njihovih avtorskih pravic; ustanovitev fonda za nakup ce-

nensih potrebščin, tiskovin itd. v korist svojih članov; nadalje skrb za zboljšanje razmer pri umetnostnem fondu v vseh občah, kontrola nad premajhnimi honorarji in nad nelojalno konkurenco umetnikov; sezava pravilnika za um. natečaje itd. Že iz teh glavnih točk pravil je razvidno, da D. L. U. D. B. ni umetniško društvo, ki bi priprejalo razstave ter posegalo s tem direktno v presojanje kakovosti dela posameznikov. Takemu in podobnemu delu se hodi popolnoma izogniti, kajti izkustvo prve organizacije je umetnikou poučilo, da je tovrstna aktivnost zelo nevarna zadeva, ki ima že v sebi kaj razdora. Vse čisto umetniške in sploh specijalne zadeve, ki se tejo samo te ali one skupine, hoče nova organizacija prepustiti umetnikom samim, ki se pa lahko pod skupnim okriljem združujejo v posameznih grupah ali klubih, kateri vse bi mogli uživati dobroto skupnega lokalnega tajništva.

Omeniti bi bilo treba še dokaj kočljivo točko, ki je bila dosedaj navadno kamen spotike, vprašanje, kdo ima društvo pristop. Nič spričevalni, niti delo v javnosti ne morejo biti za definicijo »poklicnega« umetnika edino merodajni. Zato je lanska skupščina izglasovala širokofrdno sestavljeni listo umetnikov, ki se vabijo k vstopu. Nadaljnje sprejemanje je pripravljeno novemu odboru, ki bo seveda mogel sprejeti kot nove člane samo one, ki jim je likovna umetnost poklic. Vprašanje kvalitete, ki prihaja v poštev zgolj pri umetniških prizetivah, ne more biti glavno, kjer gre predvsem za ukrepe socialnega značaja. Reguliralo se bo pa samo ob sebi od slučaja do slučaja tam, kjer bodo imeli besedo umetniške žirije.

Nov gasilski avtomobil

Ljubljana, 5. februarja.

Ljubljanski prostovoljni gasilci so pridobili te dni nov avtomobil, ki pomenja za organizacijo gasilskih služb v Ljubljani lep napredek. V primerih večjih gasilskih katastrof na oddaljenih krajinah je namreč vedno primanjkovalo zadostnih prevoznih sredstev, ker na motornih brizgalnah pač ne more najti dovoljno število moštva prostor. Zato se je ljubljanski prostovoljno v gasilsku društvo odločilo, da si nabavi nov prevozni avtomobil za moštvo.

Sedaj je prišla z Dunaja Šasija. Šasija je tipa »Orf-Stille«, gornji del avtomobila pa bodo izdelani v Ljubljani. Avtomobil bo urejen zelo prikladno, tako, da bo imelo na njem do 20 oseb prostora. Izdelavo gornjega dela avtomobila bodo oddali prostovoljni gasilci te dni, meseca maja, ko bo zopet velika gasilska prireditev v Ljubljani, pa bo novi avtomobil blagoslovijen.

KINO KODELJEVO Telefon 31-62
Drevi ob 8. „Lubezen v snegu“ in
„Strausov valcek“

○ Sportnik bodi vlijuden! Na Sv. Petru cesti, ki ima prav ozke hodnike, se je v nedeljo proti večeru odigral tale prizor: Po hodniku sopata dva krepka smučarji, s smučmi v rokah; vsa srčna sira v širokih hlačah in v nakovanjih čevljih, s katerimi tolčeta hodnik, kakor da bi po njem stopali. Kompanija vojakov. »Vse se jima umika na cesto: starji ljudje, otroci, ženske, še celo neki starček s palico je raje stopil na stran, kakor pa da bi čakal, kdaj se mu bosta mala sportnika umaknila. Nasproti pa hodniku pričata dve ponižni redovniki, očitno sta trudni, saj prihajata najbrže od kakšnega bolnika, ki sta mu streigli morda ves dan. Navzdol imata povešeni glavi in opazita obo prešerna sportnika

Sele tuk, ko sta bili že pred njima. Preplašeni redovniki se naroči umakneta vetrant, na cesto, da moreta sportnika nadaljevati svojo ravnino, neuklonljivo, nesprenemljivo smer. Torej se enkrat: nista se dva mlada, krepka sportnika umaknila dvečna starima, trudnima redovnicama, temveč redovnici njima. Če sport vzgaja pri nas same take junake, je bolje, da prenehajo vsi taki sviri zdravja in veselja. Vendar pa mora tudi pri nas enkrat prodreti angleško načelo, po katerem je samoohsobi umetno, da je vsak sportnik obenem tudi dovršen kavalir, zlasti proti šibkejšim. Tudi lepo vedenje mora odlikovati sportnika!

○ Nesreča na Aleksandrovi cesti. Včeraj dopoldne je na Aleksandrovi cesti neki avto povozil 78-letno Albino Višnikarjevo, vdovo po drž. uradniku, Puharjeva ulica 16. Višnikarjeva je dobila poškodbo na nogah. Prepeljana je bila v bolnišnico.

○ Zrtev nedeljskega pretepa. Tokrat je v vrsti običainih nedeljskih pretepov prišla na vrsto vas Tomačeva pri Ježici. 28-letnega blanca Hermana Rejca so napadli neki fantje ter ga hudo preteplili. Rejc je dobil poškodbe na glavi in je moral v bolnišnico.

○ Hvalevredno od cestnega nadzorstva. Med tem, ko so brezposelnici in pa mestni delavci že davno očistili vse ceste in ulice v središču mesta snega in ledu, tako, da je hoja v mestu samem prav varna in ni nevarnosti, da bi se kdo spodrsnil, pa so trpeli prebivalci na robu mesta, zlasti tam, kjer ni hodnikov, ceste in ulice pa tudi niso bile tako temeljito očiščene. Po teh ulicah je bilo posebno nevarno za starejše ljudi, ki morajo dostikrat loviti ravnotežje na ledeni tleh. Cestno nadzorstvo je dalo včeraj posuti več ulic na periferiji z drobnim peskom, da bo hoja po teh ulicah varna. To je hvalevredno od cestnega nadzorstva, čeprav prihaja cestno nadzorstvo nekoliko pozno z svojim človekoljubnim dejanjem, ker se na nebu namreč že smeje sonce in obljudbla, da bo samo na zelo enostaven način odpravilo ves led in sneg na ljubljanskih ulicah.

Mariborske vesti:

Novi volivni imeniki

Včeraj je dobilo tukajšnje sodišče nove volilne imenike mariborskih občin, ki jih je sestavil mestni konskripcijski urad. Obsežni zapiski so plod mesec dni trajajočega dela sedmoro ljudi, — ki so delali vsakodnevno 10 ur. Razvidno so iz njih marsikater zanimivosti, ki govorijo o razvoju mariborskega mesta. Maribor bo tudi v bodoči imel 15 volišč — 14 za one, ki stanujejo v mestu, eno pa za izven mesta stanujocene državne uslužbence, ki so nastavljeni v mestu. — Skupno število volilcev je vpisanih 9686 — za 393 več kot pri zadnjih volitvah l. 1932. Povprečni letni pristek volilcev je v Mariboru 180—200. Ce se primerja statistika volilnih upravičencev po posameznih okrajih, se vidi, da parašča njih število zelo v IV. in V. okraju (korosko in magdalensko predmestje), kjer je gradbena delavnost in z njim zvezzano naseljevanje najživahnjejše. V prvem in drugem mestnem okraju se drži število volilcev že nekaj let na konstantni višini, saj v I. je letos radi velikega števila hodovalcev porastlo. Nazadnje pa v III. okraju

○ Instalacija stolnega prošta dr. Maksimiliana na Vraberu. Včeraj zjutraj ob 8 se je izvršila slovenska instalacija novega lavantskega stolnega prošta gospoda dr. Maksimilijana Vraberja. Instalacijske obrede je opravil prevzeteni vladika lavantski dr. Ivan Jožef Tomažič.

○ Sv. maša zadušnica je bila včeraj v stolnici po pokojnemu Petelinškom. Svetlo opravilo je imel stolni kanonik in mestni župnik msgr. Mihael Umek. Cerkev je bila napolnjena občinstva in pokojnikovih učencov iz meščanskih šol ter vinorejske in sadarske šole, na kateri je predaval pokojnik verouk nad 24 let.

○ Mestni župan in podžupan se udeležeta zasedanja banovinskega sveta. Za časne odsotnosti vodi občinske posle magistratni ravnatelj g. Rodošek.

○ Konzultacijski turnir prirejajo najboljši mariborski kajisti. Prvi sponpad je bil v soboto zvečer v Jadranu. Po štirinari igri sta zmagala Pirce in Ostanek (belal) proti Stupanu in Lešniku (črnii). V sredo se turnir nadaljuje in sicer igrata kol velka Pirce in Kramar proti črnim Stupanu in Ostaneku in Lešniku. Turnir vzbuja med prijatelji šahovske igre obilo zanimanja.</p

Občinske volitve: Metlika-okolica

Upravno sodišče v Celju je izdalo pod štev. A 522-33 tole odločbo:

Zoper občinske volitve, ki so se dne 15. oktobra 1933 vrstile v občini Metlika-okolica, okraj metliški, se je v volivnem imeniku vpisani Gerkšič Martin s tovarši dne 23. oktobra 1933, torej v odprtrem roku osmih dni po dnevu volitev, pritočil na upravno sodišče v Celju.

Pritožbi se ugoditi in se razveljavijo občinske volitve radi nepravilnega postopanja volivnega odbora s tem, da se morata po § 50. odstavek 5 zakona o občinah v mesecu dni od dne prejema te izločbe vrstiti nove volitve.

Zoper to odločbo ni pravnega sredstva.

Razlogi.

Na pritožbo zgoraj imenovanih je upravno sodišče po pregledu pritožbe in volivnih spisov ter po izvršenih poizvedbah ugotovilo, da so se pri volitvah v občinski odbor zgoraj navedene občine dogodile sledeče nepravilnosti:

1. Pritožitelja trdita, da je po točnih beležkah predstavnika Nemaničeve liste glasovalo na volišču Božakovo (pri Treh farah) za Nemaničeve liste 221, za Bajukovo liste pa 188 volivcev ter na volišču Suhor za Nemaničeve liste 289. za Bajukovo pa 179 volivcev; po uradnih ugotovitvah pa je dobila Nemaničeva lista na volišču pri Treh farah 221, Bajukova pa 227 glasov in na volišču Suhor Nemaničeva lista 267. Bajukova pa 277 glasov. Dočim bi po pritožiteljevih trditvah dobila Nemaničeva lista na prvem 33, na drugem volišču 110, torej skupaj 143 glasov večine, je po uradnih ugotovitvah zmagala Bajukova lista na prvem z 6, na drugem volišču z 10, skupaj torej z 16 glasovi večine.

V tej zvezni navajata pritožitelja kot bistveno nepravilnost, to, da je volivni odbor na teh voliščih (pri Treh farah in Suhor) po končanem glasovanju odredil da predstavniki kandidatnih list ne smeta prisostovati ugotovitvi izida in da je odločil, da morata predstavnika zapustiti volivni lokal. Da je ta trditev resnična, priznata oba predstavnika volivnih odborov (Makar Dako in Česnik Pavel).

Ta ukrep volivnega odbora je brez zakonske podlage. Po § 34 zakona o občinah imajo predstavniki kandidatnih list pravico, da prisostvujejo poslovovanju volivnega, kakor tudi glavnega volivnega odbora, ves čas volitev. Iz dejstva, da je zakon dal predstavnikom pravico, da prisostvujejo ne samo poslovovanju volivnega, marveč tudi glavnega volivnega odbora, jasno izvira, da se pravica prisostovovanja ne omejuje samo na glasovanje, ampak tudi na omi del poslovanja, s katerim se ugotovi rezultat volitev. Pod izrazom volitve, ki se rabi v navedenem § 34, ni torej razumeti samo glasovanje, temveč celokupno poslovovanje volivnih in glavnih volivnih odborov od prvečka do konca.

2. Nadalje trdita pritožitelja, da volivni odbor na občini voliščih predstavnikoma Nemaničeve liste ni dovolil vpogleda v uradne glasovalne sezname in zapisnike. Predsednik Makar Dako je to zadevno izjavil, da tega ni dovolil, ker predstavniki list nima pravice kontrolirati uradnih zapisnikov in jih primerjati s svojimi zapisniki, ker niso člani volivnega odbora. Česnik Pavel pa je kot pritožitelja izpovedal, da je kot predsednik volivnega odbora na volišču Suhor ob koncu glasovanja poklical predstavniku namenstniku Nemaničevi volišči volivne sezname ispolnena in posebne sezname oddanih glasov za poenine kandidatne liste, s katerih se je lahko prepiral o rezultatu.

Tudi v tem pogledu poslovovanje volivnega odbora na bilo pravilno. Po § 34 zakona o občinah bi predstavniku priznana pravica prisostovovanja iztebila vsak smisel, če bi s pravico prisostovovanja ne bila združena tudi pravica in možnost nadzorovanja volivnega postorka. Pravica nadzorovanja se more izvajati na več načinov: 1. z nadzorovanjem zapisnikarjev pri vpisovanju oddanih glasov v glasovalne sezname; 2. z beleženjem oddanih glasov po predstavnikih. Prvi način je sigurnejši od drugega, ker se tisti neposredno sezavljajo uradni spisov, dočim se dobi pri družem načinu nadzorovanju samo dokazno sredstvo. Brez dvoma je tedaj važno, da ima predstavnik možnost vpogleda v glasovalne zapisnike; sme vsekakor poleg tega beležiti oddane glasove. Če mu volivni odbor tega ne dovoli in če predstavnik ugotovlja uradno ugotovljeno rezultat volitev, se poslovovanju volivnega odbora ne more več priznati popolna verodostojnost. Če je v takem primeru število ugotovljenih glasov boljšino, da bi moglo to število odločilno vplivati na izid volitve, bi moralno upravno sodišče načeloma zaslišati vse one volivce, katerih glasovi so sporni. Tega pa upravno sodišče ne more, ker je po zakonu o občinah predviden za reševanje pritožb zoper občinske volitve sumarični postopek (glej al. 4 člena 50 zakona o občinah) in ker bi radi možnosti naknadnega vplivanja kljub zasliševanju bil uspeh popol-

noma nezanesljiv. Radi tega je po mnenju upravnega sodišča treba smatrati tako postopanje volivnega odbora za nepravilnost, ki je vplivalo na volivni rezultat.

V navedenem primeru se je ta nepravilnost brez dvoma dogodila na volišču pri Treh farah. Na volišču Suhor je pa glasom izpovedeved predsednika Česnika predstavniki Nemaničeve liste ob koncu glasovanja sicer lahko seznal za rezultat, vendar to ne zadostuje sprito dejstva, da ne smet predstavniki ostati tudi pri uradnem ugotavljanju rezultatov, kaiti po § 26 uredbe o glasovalnem postopku bi imel ob tej priskoli pravico, da stavi na zapisnik pripombe, ki se tičejo ugotovitve volivnih rezultatov.

Ker sta tedaj volivna odbora prekrila bistveno pravico predstavnikov, da kontrolirojajo potek volitev, je s tem vzet volivnim aktom in ugotovitvi volivnega rezultata, ki ga pritožitelja osporava, glavni zakonski pogoj verodostojnosti Sprito dejstva da je osporavani že samo na volišču pri Treh farah toliko število glasov, da bi že to število samo na sebi odločilno vplivalo na izid volitve. Je bilo odločiti kakor zgoraj, četudi bi se v enaki meri ne upoštevalo nepravilnosti, ki so se dogodile na volišču Suhor.

Mimogrede seトリominja, da je bila pritožba vložena pri občini Suhor, pravilno vložena, četudi nista pritožitelja izredno označena, da je to organizator občine Takeš predpis v zakonu ni.

Celje, dne 20. januarja 1934.

*

Volkovi na Kočevskem

Kočevje, 5. februar.

Volkovi so se zopet pojavili v kočevski okolici. V Mali gori sta naletela dva kmeti v gozdnu na volka, ki se je mastil s srno. Ni hotel zbežati, kateri so sta šla s sekiro nadeni, je pobegnil. V Mačkovcu pa je odvedel volk kmetu Kottingu priklenenega pasa. Nad Onekom so kmete slisali manjšo skupino volkov, ki so tulili nad Sv. Ano.

Zadnje dni so pa menda spet izginili.

Vlom v tekstilno tovarno na Polzeli

Celje, 5. februarja.

V noči od 31. januarja na 1. februarja je bilo vlamljeno v tekstilno tovarno na Polzeli. Vlomilec so odnesli 23.000 Din, 405 francoskih frankov, 210 holandskih goldinarjev, 100 švicarskih frankov 100 ameriških dolarjev, 750 italijanskih lir, 159 tucatov ženskih nogavic in 1 browning, sistema Walter, kaliber 6.35.

Koledar

Torek, 6. februarja: Amand, škof; Doroteja, devica mučenica.

Novi grobovi

† V Ormožu je umrla ugledna posestnica in spoštovana gospa Marija Gomzi. Doseglj je starost 67 let. Za pokojnico, ki je bila priljubljena in znana po svoji srčni dobroti, žaluje 7. otoček ter mnogo vnučkov in vnukinj. Bodil ji vsemogučni plačnik za dobra dela in zgledno življenje, žalujčim naše iskreno sožalje.

Osebne vesti

= Duhovniške izpremembe v lavantinski Škofijski. Predstavljeni so gg kaplani: Krainc Jožef iz Sv. Ruperta v Slovenskih goricah v Apače, Bohanec Franc iz Apač na Vranci in Klement Jožef iz Vranci v Sv. Rupert v Slovenskih goricah.

= Poročil se je tajnik Trboveljske premogokopne družbe gosp. Janko Juvanc z gdč Nado Pečar, hčerkko inšpektorja žel. v p. Bilo srečno!

Foto vse cenele!

C. R. film 6 × 9 cm, 8 posnetkov, uporabni rok do junija 1935, 12 Din.

Gevaert Express film 4 1/2 × 6 cm, 8 posnetkov, uporabni rok do julija 1934, 10 Din. 1 tuc. Voigtländer Illustra plošč 6 1/2 × 9 cm

10 Din. 1 tuc. Voigtländer Illustra plošč 9 × 12 cm 20 Din.

Razvijanje vsakega filma 1 Din. Kopija 4 1/2 × 6 cm — 75 Din. Kopija 6 × 9 cm 1 Din.

Drogerija GREGORIČ dr. z o. z. Ljubljana, Prešernova ulica št. 5.

17. t. m. ob 2 v dramskem gledališču. V glavnih vlogah gostjujeta pravka zagrebške drame, načnjaka g. Nučić in ga. Vika Podgrška. Za to pritožitev izdrženje gled. igralcev poseben gledališki list, v katerem bo priobčen pregled 15 letnega dela slovenske drame.

1. Društvo železniških voknjencev za dravsko banovino v Ljubljani sklicuje redni občni zbor dne 18. februarja 1934 ob 14 v vrtinu salona restavracije pri Levu. Gospodarska cesta št. 16 v Ljubljani z običajnim dnevnim redom.

1. Nočno službo imajo lekarne: mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Ustar, Sv. Petra c. 78 in mr. Hotevar, Celovška c. 34.

Maribor

m Ipavčeva pevska župa poriva vse pevke in pevce včlanjenih društev k polnoštevili udeležbi na koncertu bratskega Novosadskega žen. muz. udruženja, ki bo drevi v kazinski dvorani.

m Upokojeno učiteljstvo ima svoj mesečni sestanek v gostilni Kottomaj v Mlinski ulici v četrtek 8. februarja ob 15.

m Drevi koncert. Užitek svoje vrste bo koncert Novosadskega ženskega muzičkega udruženja. Ženski zbor tega pevskega društva ni velik — šteje okrog 30 članic. So pa edinstveno izvezbani ter je med njimi več priznanih solistin. Pevski zbor vodi slovenski skladatelj in dirigent Svetolik Paščan. Koncert bo drevi v kazinski dvorani.

Celje

c Zdrženje kovačev v Celju ima redni letni občni zbor dne 18. februarja ob 8 dopoldan v hotelu »Pošta«.

c Predavanje apologetičnega odseka Dekliške marijanške kongregacije bo jutri v sredo. Pridite polnoštevilo.

c SK Jugoslavija ima prvo sejo drevi ob 8 v Domu. Seje naj se udeležijo vsi starci in novi odborniki.

1. Kino Kodeljevo. Drevi ob 8 najlepši zimsko-sportni film dr. Fancka »Ljubezen v snegu«, v katerem nastopata najboljši smučarski Riml in Lantschner kot »Pat in Patačon« na smučeh. Zraven še »Stravos valčke«.

1. Skočilčno predavanje. Drevi ob 8 ima kulturni odsek KA za župnijo Marijino Oznanjenje običajno skočilčno predavanje. Clani in gosti vključno vabljeni.

1. Novosadski ženski pevski zbor koncertira v petek, dne 9. t. m., prvič v načem mestu. Zbor šteje 35 članic ter je na najboljšem glasu in uživa velik umetniški slavos. Na svojem ljubljanskem koncertu bo izvajal zbor razne narodne in umetne pesmi naših jugoslovenskih avtorjev. Nastopi pa tudi odlična pianistinja ga. Gjungierska iz Novega Sada. Na koncert opozarjam vse naše občinstvo, predvsem pa naše narodno ženstvo. Sedeži so v predprodaji v knjigarni Glasbene Matice.

1. Finžgarjev »Divji lovec« se vprzori v režiji prof. O. Šestka kot slavnostna predstava v soboto

Šteje denarja je vedno v zvezi z nevarnostjo okuženja. V tem slučaju Vam nudijo Dr. Wanderjeve

ANACOT PASTILE

najsigurnejše varstvo

— »Vrtec« in »Angelček«. Uredništvo obeh listov se je preselilo s Sv. Petra ceste 91 na Resljevo ceste 11, kamor naj se posiljajo vse rokopisi in prispevki.

— Udeležencem občnega zborna Zvezze združenj gostilnišarske občine dravske banovine v Ljubljani. Ministrstvo prometa je dovolilo s svojim rešenjem M. S. br. 2133 z dne 2. februarja 1934 udeležencem tega zborovanja 50% popusta na tečajnicah dravske banovine, vendar le pri povratni vozni karti. Ta popust velja le na podlagi legitimacij, ki jih izda zvezna organizacija in katere dobe udeleženci pri pristojnih zdržanjih gostiln. podjetij. Legitimacijo se mora dati žigosati pri odhodni postaji, kadar tudi pri povratku na železniški postaji v Mariboru. Popust velja od 6. do 9. februar 1934.

— Urejena prebava in zdrava kri se doseže z dnevno uporabo pol čašje naravne »Franz-Josef«-grenčice. Strokovni zdravnik za motenja v prehrani hvalijo »Franz-Josef«-vodo, ker pospešuje delovanje želodca in črevesa, preprečuje izločevanje žolča in sečnice, pozivlja izmenjavo snovi in osvejuje tri.

— Utonil, ko je lovil divjo raco. V Dubočici pri Bosanskem Brodu je te dni utonil pri lovnu na divje race 45-letni težak Božo Tadič. Tadič je zadel raco, ki je plaval po Savi. Skočil je včas na odvestil za njega. Kmalu je čoln priplul do race. Tadič se je sklonil iz čolna, da bi raco prikel, pri tem pa je padel vodo. Padel je tako nerodno, da je prevrnil še čoln. Ker ni znal plavati, je utonil.

— Za star greb se bo moral pokoriti. Leta 1927 je prišel v Smederevo ruski emigrant Antonij Pilecki Urbanovič in dobil službo dnevnicevra pri tamkajšnji katastrski upravi. S seboj je prideljal svojo snaho Olgo Dokoljenko, ki je tudi dobila dobil v Smederevu službo. Urbanovič je napravil na vse svoje predstojnike vti silno resnega, trezrega in zanesljivega človeka. Njegovega mirnega življenja bi ne zmotilo nič, da niso v zadnjem času časonisi pričeli prinašati sliko skopljanskega dvakratnega morilca ruskega polkovnika Potjehina. Nekateri ljudje v Rumu in Mitrovici pa so opazili, da je Potjehin silno podoben ruskemu emigrantu Antoniju Pileckemu Žukovskemu, ki je v začetku leta 1927 pobegnil iz Rume, kjer je poprej kot dnevnicevra na občini poneveril 15.000 Din. Vsi so bili prepričani, da je Pilecki mrtvek, ker je pisneno sporočil občinskemu blagajniku, da si bo končal življenje. V Smederevu samem ni nihče snimil, da se pod imenom Antonija Pileckega Urbanoviča skriva goljuf Antonij Pilecki Žukovski. Ker so časopisi v zadnjem času izrekli sum, da sta Pilecki in Potjehin ena in ista oseba, je mnogim padlo v oči, da je Pilecki Urbanovič prišel v Smederevo tik po znani poneverbi v Rumu. Poleg tega pa je on močno podoben Potjehinu. Pileckega so zaslišali in ga konfrontirali z nekaterimi osebami iz Rume, ki so ga takoj prepoznale. Pileckega so takoj zaprli in je že priznal ponever

Slaven je hotel postati na vsak način

Preplaval je celo Panamski prekop

Plezel je na visoko mehiško goro Popokatepetl, plaval skozi Panamski prekop, se potopil v 20 metrov globok studenec smrti, šel pač 3300 km skozi Južno Ameriko, prebival med obsojenimi na Vražjem otoku in se dal vreči na suho na Tobagu, kjer je nekoč bival Robinson, vse to in še mnogo več je izvedel Američan Halliburton, samo da bi postal svetu znan.

O hoji na Popokatepetl pripoveduje sam: Nastorjeni z 80 kg razne prtljage smo lezli na goro tako počasi, da sem sklenil, nadaljevati pot tudi ponosni. V višini 15000 čevljev mi je eden nosačev umrl in preložiti smo morali njegov tovor na druge nosače. Kmalu smo bili vsi odeti v ledeno skorjo in podobno smo bili ledeni gorskim duhovom. Sveči so visele z naših obrazov in burja nam je pretresala kosti. Do vrha pa je bilo še 2000 čevljev. Nosnči sem poslal nazaj in vso prtljago pustil na mestu, s seboj pa vzel le fotografski aparat. Jutranje gorko mehiško sonce pa je meglo razpršilo in zazrli sem pod seboj vso krasoto mehiške zemlje.

Preden se je vrgel v Panamski prekop, da plava od Atlantika do Pacifika, si je moral izposlovati dovoljenje, da so mu odpirali velikanske zatvornice. Se nikdar se ni bilo pripetilo, da bi kaj takega zahteval posameznik za svojo osebo. Dovolili

so mu prehod kot ladji in vpisali v knjige ime voila, namreč: »Richard Halliburton«, dolgost pet čevljev in deset col, tonaža: 140 funtov in tudi plačati je moral »po toniži«. Sporočili so mu, da so v vodi krokodili, zato ga je na potu spremjal topovski čoln.

O plavanju čez Kanal med Francijo in Anglijo smo že mnogokrat slišali, vendar pri plavanju čez Panamski prekop so te temu pustolovcu stavile neprimerne večje težkoče, posebno pri odpiranju in zapiranju zavornic, ko nastane umetna plima in oseka in je moral plavati ne samo proti toku, pač pa skoraj dobesedno nekaj trenotkov vkreber. Kljub vsem oviram pa je priplaval na nasprotni konec prekopa, pri tem pa izgubil 8 kg na svoji teži!

Po raznih pustolovščinah križem sveta se je spomnil tudi Robinson. Naročil je mornarjem, da so ga vrgli na otok Tobago, kjer je živel v popolnoma enakih razmerah kot slavní Krusoe. Oblačil se je v kože, si zgradil kolivo ter si uredil svojeg vrsten koledar za števje dni. Dežnik iz lubja ga je varoval pred solnčarico. Končno pa se je naveličil samotarskega življenja ter se dal »rešiti« na parnik, ki je slučajno plul tam mimo. Ves srečen se je vrnil v očetovo hišo, kamor je s seboj prinesel v smomin papigo Suzi, katera ga je kratkočasila na otoku.

Po 27 letih spregleda!

V očesni bolnišnici v Londonu so na nekem bolniku izvedli vprav mojstrsko operacijo, ki je dala vid slepcu, ki že 27 let ni videl sonca. Ko je bil star dve leti, je zaradi neke očesne bolezni oslepel. Operater je slepcu menjal roženici na obeh očehi, ki so jih vzeli drugim ljudem. Bolnik je nato spregledal.

Gospa: »Ta smrekica se mi zdi tako prazna.« Kmet: »Za pet dinarjev ne morete zahtevati smreke s priraščenimi božičnimi okraski.«

Dve slike z velikega kmetskega pohoda skozi Dunaj. Zgoraj pozdravlja dr. Dollfuss kmete; poleg njega na levu finančni minister Buresch, na desni podkancier Fey; spodaj četa Dollfussovih vojakov v pripravljenosti za časa pohoda

40-letna ciganka Lena Evanso si je izbrala za moža 16-letnega cigana, načelnika ciganske čete v Kanadi. Cigani so ji za poroko prinesli kar najdragocenejša darila. Darila so vredna okoli pol milijona dinarjev. Med ameriškimi cigani se kriza še ne čuti posebno.

Ker je podoben newyorkšemu županu

G. Abraham Baron iz New Yorka je silno podoben newyorkškemu županu Fiorello Laguardia, tako da ga Američani kaj radi zamenjujejo z njim. Ta podobnost mu dela toliko skribi, da je Abraham Baron sklenil, da si bo spremenil obraz, če treba tudi z operacijo. Pri njem se je javil reporter agencije »Italamerica Press«, da bi se z njim razgovoril o zanimivi zadavi. G. Baron je dejal: »V zaceku človeku ugaja, ko ga povsod sprejemajo s ploskanjem in s pokloni kakor slavnega človeka, toda po znevi ti dobro pride proti. Kamor pridem, me nazivajo »Your honor« (vaš čas), izročajo mi prošnje in vloge, s katerimi me prosijo za usluge. Brezposelnim me ustavljajo na poti in prosijo za delo, drugi zopet bi radi, da bi jim stisnil roko. Če pojde tako naprej, bom šel h kirurgu in bom zahteval, naj mi spremeni obraz.«

Tudi bele žene med sužnjami

Nedavno je bila v Zenevi v palači Zvezne narodov mednarodna konferenca proti trgovini s sužnji. Morda bo kdo mislil, da so se zborovalci zavabili z branjenjem senzacionalnih popisov o trgovini s sužnji, ki je cvetela pred več stoletji? Ne, v letu 1934 so v Zenevi resno razpravljali o zlu, ki razsaja še vedno po svetu, tudi skoraj po 2000 letih po Kr. rojstvu. Posebno na Daljnem vzhodu je ta posel še vedno v polnem razvoju. Tam prodajajo še otroke in ženske in pri tem služijo lepe dekarne. Še hujše je morda v Afriki. Na trge dova-

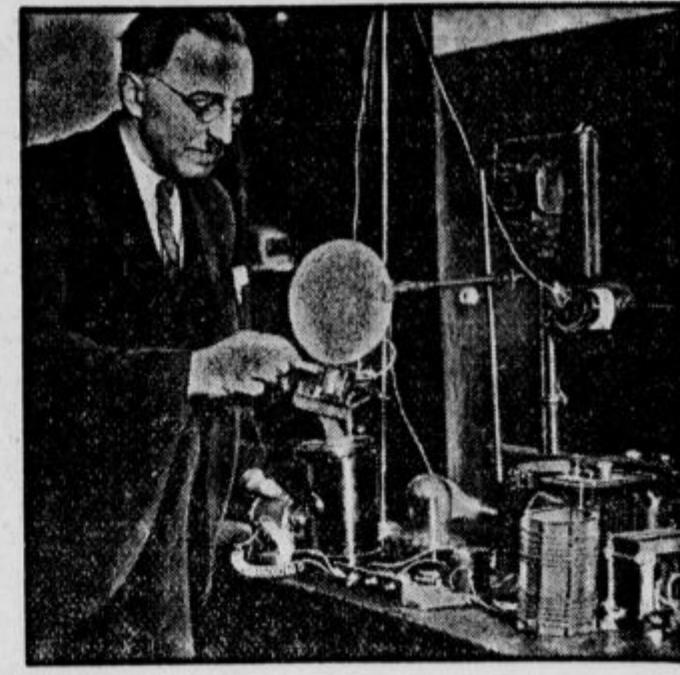
žajo dekleta in žene kakor navadno blago, kakor živino. Ugrabili so jih s silo in pod grožnjo, da jih umorijo, jih potem vozijo na trg. Se v letu 1934 je na desetisočje sužnjev in suženj na svetu. Tukatam prodajajo tudi bele žene iz Evrope, čeprav se to dogaja v manjšem obsegu. Raziskovalci pogosto zadenejo na plemenata, med katerimi živi bela žena iz Evrope, ki se je morala popolnoma prilagoditi življenju teh plemen. Zveza narodov stalno proučuje to vprašanje in skuša to grdo z čim boljomejiti.

V Innsbrucku je prišlo te dni zopet do manjših nemirov. Na podobi vidimo, kako Dollfussove cete razganjajo maozice in areturajo nekega demonstranta

Morilni žarki angleškega profesorja

C. R. Chatfield, lektor na tehniki v Leicestru na Angleškem je odkril novo vrsto električnih žarkov, s katerimi lahko ubije muho ali celo miš. Chatfield ubija z visoko napetostjo žive, ki so navdani z najnižjo napetostjo.

Ostanki krščanske cerkve iz II. stol. v Turkestanu

»Večernja Moskva« piše o velikem uspehu sovjetskih arheologov pod vodstvom prof. Masona, ki so našli ob reki Amu-Darji v Turkestanu dragocene ostanke bogato okrašenih poslopij iz prvih stoletij po Kristusu. Poročilo raziskovalcev, ki ga je objavila akademija znanosti, poudarja, da so segali najstarejši, poprej znani spomeniki Srednje Azije samo v IX. stol. po Kr. Pozabljeno mesto iz predmuslimanske dobe je zavzemalo do 3 kvadratne kilometre na visokem bregu reke. Krščansko svetišče iz let 100–120 po Kr. je bilo ponos in sedež nekdanjih stavb. Veliko poslopje je bilo zgrajeno iz svečanega snežnobelega dolomitnega apnenca, ki se je rabil izključno za cerkve in palače tudi

v Indiji, oziroma na Cejlone. Pročelje je bilo okrašeno z mogočnimi marmornatimi bareljefi. Osem preostalih kosov tehta po 300 kg in kaže vernike, oziroma glasbenike pred Kristusom na prestolu. Klasični okraski so nedvomen dokaz indsko-helenističnega sloga. Poslopje je prestalo pozneje različne spremembe. Okoli leta 1000 po Kr. se je moral spremeniti v buddhistovski samostan. Slednji je obstojal samo 200–300 let. Napisled je postal žrtve muslimanskih osvojevalcev, ki so najbrž tudi uničili pozabljeno mesto. Turkestanska krščanska in buddhistovska stara doba pomeni pozabljeno, a pomembno poglavje v zgodovini dežele.

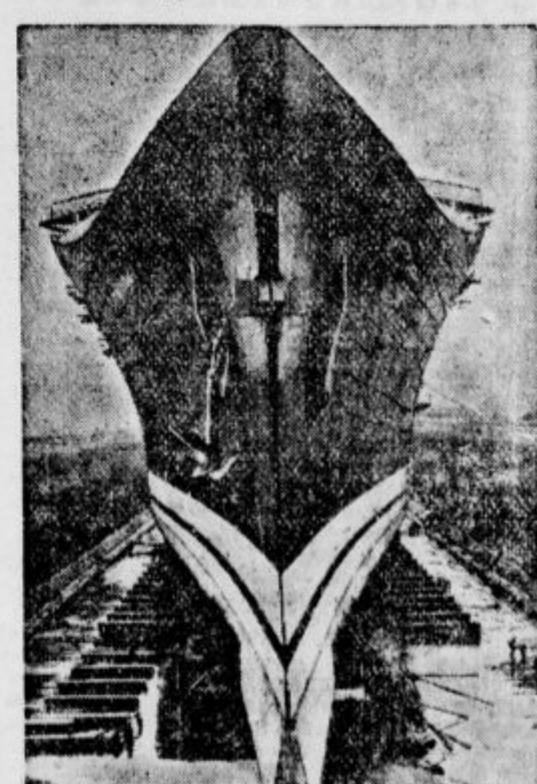

Ga. Caracciola, žena znanega avtomobilskega direktora se je ponesrečila pri smučjanju. Med Aroso in Lenzerheide jo je zajel snežni plaz in ubil.

Naivečji teleskop sestavlja

Cloveški pogled in razum prodirata čedalje bolj v vesoljstvo. Zato gre zasluga tudi vedno bolj popolnim astronomskim pripravam. Danes ima največji teleskop na svetu zvezdarna na Mount Wilsonu. Ta teleskop ima premer dveh metrov in pol. Pridobil si je že mnoge zasluge za zvezdoslovje. Prav radi tega niso zvezdoslovci gledali na izdatke, ko je šlo za to, da se sestavi tako močan daljnogled. Toda Američani pripravljajo zdaj teleskop, ki bo dvakrat tako velik kakor ta. Tudi nov teleskop bodo postavili na gori Mount Wilson, ker je tam zrak izredno čist. Zdaj že vlivajo velikansko lečo s premerom 5 metrov. Clovek bi mislil, da je to tako enostavno. Toda za to rabijo najboljši izvedenci 8 mesecev. Šele po osmih mesecih pričenjajo brusiti steklo. Vprašanje je, če se vlivanje sploh posreči. Za zrcalo so izbrali posebno steklo (Pyrex), ker nanj ne vpliva temperatura in se prav malo razteza. V steklarini Corning v Pasadeni so steklo raztopili z vročino 1500 centigradov in ga pričeli vlivati pri temperaturi 1000 centigradov. Nato ga ohladijo na temperaturo 500 in ohranijo pri tej toploti, dokler ves kos ne zadobi enake toplotne. Pri zrcalu, ki naj bi bilo na primer 70 cm debelo, bi trajalo to samo 24 ur, pri tem pa bi trajalo najmanj 4 mesece. Nato šele pričnejo ohlajevati steklo do najnižje temperature.

Učeni zvezdoslovci z zanimanjem pričakujejo dneva, ko bodo lahko s tem orjakom gledali v skrivnosti božjega stvarstva.

Zakaj se je ponesrečil ruski stratospat?

Ruski listi prinašajo podrobnosti o veliki nesreči, ki je zadebla rusko letalstvo. Francoski poslanik v Moskvi g. Charles Alphand je izrazil sovjetski vlasti sožalje radi nesreče »Sirija«. Sovjeti tisk pozdravlja mrtve letalce kot vojake, ki so padli na bojišču. V resnicu imajo ti poleti v stratosfero v prvi vrsti vojaški značaj. V »Pravdu« pričuje g. Radek izjave g. Prokofijeva, ki je zgradil prvi balon, ki je srečno dosegel 19.000 metrov visoko in se nato spustil na tla. »Priznavamo, da je proučevanje kozmičnih žarkov velikega znanstvenega pomena, je dejal Prokofijev. Toda ko bodo stratospati obvladali silne višave in velike daljave, potem ne bo imela niti razsežnost ruskega ozemlja posebnega pomena za obrambo naše dežele. Zato moramo Rusi prvi izkoristiti vse možnosti stratospata, da nas ne bo mogel nihče s tem orožjem napasti.« Prav radi tega piše tisk, da so trije letali umrli za socializem in obrambo meja sovjetske zveze.

Preiskovalna komisija je ugotovila, da je balon ob 12.33 dosegel višino 22.000 metrov in da je ostal v tej višini do 12.45, nato se je začel spuščati. Zadnja pripomba je bila zapisana v zapisnik ob 16.10. Komisija sudi, da se je nesreča pričela v tem trenutku. Barograf je deloval do 16.21. Našli so tudi uro, ki je kazala 16.23. Priče, ki so prisostvovali padcu gondole, so izjavile, da se je nesreča zgodila nekaj minut po 16. uri. Komisija je mnenja, da se je nesreča zgodila zaradi prenaglega padanja balona, zaradi tega so se vrvi med gondolom in balonom potrgale.

»Povejte mi, gospolji policijski nadzornik, ali lahko govorim z vlogom, kateri je bil včeraj aretiran, ker je ponoči vlogil v moje stanovanje?«

»Kaj pa hocete od njega?«

»Vprašal bi ga rad, kako bi prišel v hišo, ne da bi zbudil ženo.«

Največja ladja na svetu »Normandie« (tonaža 75.000) je že takoj dovršena, da jo bodo v najkrajšem času spustili v morje. Dolga je 311 metrov, široka samo 36 metrov. Vozila bo na progi Le Havre–New York. Francozi so nadjo po pravici dočasni

KULTURNI OBZORNIK

Paul Claudel - Dante naših dni

Ob vprizoritvi Claudelovega »Marijinega oznanjenja« v ljubljanskem mestnem gledališču je napisal dr. Karl Wick v »Vaterlandu« sledoče zanimive besede: Claudelismus je pesniška oblika sui generis; Claudelov jezik ni verz, tudi ne proza, marveč je ritmizirana proza slovenskih prizvokom in barvo. Nekaj heroični ton zveni iz pesniških del. Že s tem, da je Claudel odkril stvarstvo v njegovi večni podtalnosti, da je posadil človeštvo v prvotni obči red, je vse to dobro neko novo zvočnost jezika ali kakor je reklo Maurras, kombinacijo Shakespeareja in sv. pisma. Odresilna zmaga nad tragičnim, dramatizacijo odnosov duš do sveta in Boga, osvetljenje misterije bitnosti in s tem ujno svojska vrsta dramatičnega gledanja in hotenja — vse to povzdigne gledališči v mnogo globlji pomen, kakor ga je videl Schiller v svojem moralnem zavodu, namreč v razlagalniku življenjskih skrivnosti. In v tem je bistvo Claudeove katoliške umetnosti. Claudea kot obnovitelja francoske književnosti v duhu katolicizma ni mogoče prečeniti. Herman Platz je v primerjavi s Paulom Bourgetom opozoril na izredni napredek Claudelov nad Bourgetom. Dočim je namreč Bourget pri vsem svojem katoliškem zadržanju še zmerom kot umetnik (tunant) prikljenjen na pozitivizem in živi s svojimi deli v religioznih skrajnostih, se Claude spušča v sredo metafizike. Bourget daje okvir dekadencij z raznim moralizmu in se pride nikamor izven sociološko-pragmatičnih razmišljanj verskih resnic, medtem ko si je Claude naravnost pridobil čut za bistvene realnosti verskega življenja. Claudeova beseda je dušo znova v najgloblji notranosti zajela. Pruski pesnik Marwitz je to silnost Claudelovega pesniškega izraza tako globoko doumel kakor redki Francoz. Tako utegne biti le božansko vino, kateroga polagona, da skoro ne ve, požirek za požirko vskravšča pa ti omami poslednji kotiček duše... Točna ta veličina ne leži le v jeziku, tudi ne v zgoščenosti izraza in ne v Shakespearovi prispolobi, marveč predvsem v dejstvu, da postavi Claude bravca ali poslušavca v sredo resnice in odločitve. Claude del ne govori človeku in ne času, marveč neposredno Bogu in sicer v vseh svojih dramah kakor tudi odah. V tej veliki konfesiji je prava skrivenost Claudeove umetnosti. Zato je imel Claude za načas isti pomen kakor Dante za svoj čas, postal bo namreč vest stoletja...

Knjige in revije

Mičun M. Pavičević: Narodne lige u Crnojgori Zagreb, 1934. — Znani črnogorski književnik in folklorist, Pavičević, ki je zbral že več knjig črnogorskih narodnih pripovedk, med katere je nekaterih skušal umeštino zajeti, e zadnje dni objavil v »Zborniku za narodni život i običaje Južnih Slavena« veliko število narodnih črnogorskih iger. S tem ni le rešil narodnih svetinj, marveč seznanil tudi druge narode s folklorimi zanimivostmi Crnogorcev.

Narodne pesmi z napevi. Nabral in uredil za štiri enake glasove Janko Žirovnik. Druga, preurejena izdaja v dveh zvezkih. — I. zvezek, — Nasnila in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani 1933. — Pred 50 leti je takrat mladi in delavni učitelj Janko Žirovnik na pobudo skladatelja Antona Nedveda zbiral narodne pesmi, ki so v krakih presleških izšle v 4 zvezkih žepne oblike. Znani Žirovnikov pevski zbor v St. Vidu nad Ljubljano je vzajajno gojil narodno pesem in z njo žel velike uspehe. Žirovnikove zbirke narodnih pesmi že nekaj let ni več dobili na knjižnem trgu. Na pogostoto povraševanje po njej je Učiteljska tiskarna v Ljubljani založila drugo, pomnoženo in preurejeno izdajo v dveh zvezkih male osmeške. Prvi zvezek je ravnokar te dni izšel. V njem je 128 narodnih napevov na 188 straneh. Vse pesmi so sestavljene za štiri moške glasove v prosti, enostavni harmonizaciji brez vseh modernih primes in izumetnjenih tako, kakor jih poje naš preprosti narod, kakor jih pojo naši fantje v poletnih večerih na vasi, pri ženitovanjih, gostiljah ali k naboru grede. Cena kartoniranemu I. zvezku je 50 Din, v platno vezanemu 55 Din.

Dr. Nikola Sučić: Bolesti živaca i duše. Zagreb. Cena 60 Din. — Knjiga, kakršne Slovenci še nimamo, obravnavana na podlagi del medicinskih učenjakov duševne bolezni in pojave vseh vrst in sicer v takem slogu, da je snov lahko umiliva slehernemu razumniku. Pisec obravnavata tudi »psychopathia sexualis«, kjer je med drugimi zanimiva sledenča ugodovitev: Kar se tiče spolne čistosti in nedolžnosti — v smislu spolne združljivosti, katero mnogi smatrajo za vzrok nevrose — moramo imenovati veliko število redovnih sester in katoliških duhovnikov, pa tudi mnogo drugih nedolžnih ljudi, ki so nam dovolj jasen protidokaz za take teze... Knjiga sicer sloni na samih izsledkih in doganjajih znanj medicinskih in psiholoških znanstvenikov, vendar nobe bravec dober »moč« in svet duševne razvratnosti človeka, zakaj Sučić je znal zgostiti in poljuditi vse razne pojave, ki jih takd komaj tisočino po imenu pozna, v skladno in umilivo celoto.

»Mladika«, živahnno urejevalni družinski list, prinaša v zadnji številki poleg mnogih črtic in pism, nadaljevanje celeotne Bevkove povište »Huda ura«, dalje Steletovo »Zgodovino slovenskega cerkvenega slikarstva«, kjer avtor zaključuje uvodne besede ob mladih slovenskih cerkvenih slikarjih: Duh se seli zopet v našo cerkveno umetnost

in iz njega smemo gotovo pričakovati njenega projenja... Hkrati pa je zacet Stelle s prvim poglavjem te zanimive razprave: Cerkveno slikarstvo gotiske dobe. Svojevrstno zanimiv je članek dr. Janeza Plečnika: Drugo poglavje. Sledi članek Jurija Preberen (Tomo Zupan): Vrste rastl in oblike človeškega telesa (dr. Fr. Čibej), Kipar Fr. Gorše (K. Dobida), dalje ocene knjig in predstav v Narodnem gledališču v Ljubljani ter praktični gospodinjski in vobče družinski članki. List pripočamo vsem slovenskim družinam.

»Srpski književni glasnik« o slovenski knjigi. V zadnji številki tega živahnno urejevanega lista je napisal vztrajni posredovalec med srbsko in slovensko knjigo, Tone Potokar, ocene »Slovenske sodobne lirike«, »Zbranih episov J. Murina in Turgenjevega »Plemiškega gnezda«, izmed katerih je zlasti prva zanimiva radi utemeljevanja, da smo Slovenci v svojem jedru lirično razpoloženi. Iši tej znani tezi se nasloni na tri činilec: slovenska narodna pesem je skoraj izključno hrično obrana; slovenska umetna pesem nima niti enega čista epika, dočim ima več čistih lirikov; celo slovenska proza nima boge koliko čiste epike.

V zadnji številki »Zdravniškega vestnika«, ki prima več zanimivih strokovnih razprav, nadasve dr. Černič vprašanje ljubljanskega kiraškega oddelka. Med njegovimi predlogi za ozdravitev nezdravnih razmer na tem oddelku je zlasti zanimiv predlog za ustavnovitev bolnišnic v Beli krajini in na Gorenjskem.

Predel smo: Ernst Toller: Hinkemann, drama, napisana leta 1921/22 v jetnišnici Niederschönfeld. Prevedel in založil Ante Novak. Opramil stud. arch. Marjan Tepina. Ljubljana, 1934.

Kulturne vesti

Včeraj je obhajala hrvatska pisateljica Jagoda Truhelka 70 letnico rojstva. Truhelka je v svojih delih predvsem beritilic za ženske pravice, ne v pomenu današnjih emancipirank, marveč le za osnovne človečanske pravice, ki jih krati ženi družba.

Eine slovenische Volksbibliothek. Pod tem naslovom priča nedeljska »Prager Presse« notico, kjer poudarja B. pomen »Monarjeve knjižnice«. Avtor načrta nekaterih izmed 60ih knjig in pravi končno, da je 60 knjig za slovenski majhni trg in za tako k. atko razdrobje pač zelo mnogo, posebno še, ker storj v vsakem pogledu resna zbirka tudi tehnično na visoki stopnji.

Knjizvene nagrade za stare in mlade književnike. Knjizvene nagrade se navadno dele ali onim ljudem, ki so v naponu svojega zrelega ustvarjanja [Nobelova] nagradil ali pa naslovn vsem umetnikom, ki so kaj pomembnejšega ustvarili, brez ozave na njihovo starost. Redke pa so ustanove, ki bi delile nagrade izključno mladim talentom. Taka je na pr. Poljska književna akademija, ki je bila lani ustavnovljena na pobudo Piłsudskega. Vsako leto v januarju bo podelitev nagrada za načelne književne delo (ki je bilo oblikovljeno v reviji, samostojni knjigi ali pa ga je speciel gledališki oder) zadnjih dveh let, katerega je napisal književnik v starosti od 30 let nazaj. Namen te nagrade je, da moralno in gmotno podpre mlajše književnike, ki so s svojimi prvimi deli dokazali, da hrani v sebi sok za znatnejši umetniški vzgon. Prvo nagrado te nove ustanove je preela letos šakor smo že poročali Marija Dabrowska za delo »Noč in dnev«. Druga poljska ustanova za podelitev knjižnih nagrad, prosvetno ministristvo, pa je namerena le ponembeniščim domaćim književnikom, ki so ustvarili že kvalitetno visoka dela, s posebnim ožrom na dela zadržnih let. Namen te nagrade je, da se pisateljem, ki so stopili v zrelo dobo ustvarjanja, da javno priznanje in se jim omogoči nemoteno delo v trenotku, ko so v polnem razmahu svojega talenta. Razlika med državno nagrado in nagrado Akademije pa je poleg mladosti in starosti tudi v tem, da znaša prva 7000 złotov (okrog 60.000 Din), druga pa tretjino teča. Vendar pa vsaj priznavanje mladih sil je tu!

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Torek, 6. februar. 11.00 Solski radio: Ob obletnici Vodnikovega rojstva (dr. Kolarč R.). 12.15 Slovenska instrumentalna reprodukcija, glasba. 12.45 Poročila, 13.00 Cas, šeška narodna glasba na ploščah. 18.00 Otroški kotiček (ga. Gabrijelčičeva). 18.30 Havajske kitare in ksilofon na ploščah. 19.00 Francoski (prof. Prezelj). 19.30 Na razvalinah budističnega mesta v Siamu (ing. Ferdo Lupša). 20.00 Radijski orkester: plesna glasba. 20.45 Samosprevi ge. Joštovci. 21.15 Harmonika solo, g. Kokalj. 22.00 Cas, poročila. 22.30 Angleške plošče.

Druži programi:

Torek, 6. februar.: Belgrad. 16.00 Koncert v Domu slepih. 20.10 Klavirski koncert. 21.10 Vokalni koncert. — Zagreb: 20.15 Koncertni večer. — Dunaj: 17.20 Koncert solistov. 19.35 Fauš (simfonija Liszta), 21.40 Simf. orkester. — Budimpešta: 20.40 Odiomiki iz operet. — Milan-Trsi: 20.40 Dežela zvoncov (opereta). — Rim: 21.30 Komedija. — Praga: 19.50 Satir joka (komedija). 21.30 Koncert. — Varkava: 20.00 Ljudski koncert. — Lipsko. — Franska: 20.00 Monakovo: 19.00 Narodne pesmi. 20.20 Tonvalniška sirena tuli (počitek).

Curib je ostal neizpremenjen. London je posustil, vse ostali tečaji pa so več ali manj narasli.

Avtstrijski šiling je bil na ljubljanski borzi zaključen po 9.08, na zagrebški po 8.95 in na belgrajški po 8.05. — Grški boni so notirali v Zagrebu 35—36, v Belgradu pa 35.50—36.

Ljubljana. Amsterdam 2304.29—2315.85, Berlin 1357.91—1368.71, Bruselj 709.68—803.62, Curib 1108.85—1113.85, London 174.97—176.57, Newyork 3530.50—3558.78, Pariz 225.32—228.44, Praga 169.45 do 170.31, Trst 300.68—303.08.

Promet na ljubljanski borzi 47.320 Din.

Curib. Pariz 20.5325, London 15.82, Newyork 321, Bruselj 72.15, Milan 27.17, Madrid 41.85, Amsterdam 207.90, Berlin 122.6250, Dunaj 78.17 (57.50), Stockholm 81.60, Oslo 79.50, Kopenhagen 70.65, Praga 15.20, Varkava 58.05, Atene 2.95, Carigrad 2.50, Bukarešta 3.05.

Gospodarstvo

Varčevanje in denarni zavodi

V ponedeljek, dne 5. t. m. je v ljubljanskem radiju predaval g. dr. Vl. Murko. Iz predavanja posnemamo nekatere misli:

Vsakomur bi moral biti v neki meri že vrojeni čut za varčevanje, ki je gotovo v neki meri odgovornost za družbo. Ker pa je ta čut neenakomerno razvit, ga je treba gojiti in razvijati že pri mladini, ki naj se zaveda, da so ljudje vzajemno odvisni ter imajo obveznosti do skupnosti.

Komur je izbirati med takojšnjim, pa včasih tudi dvomljivim užitkom in poznejšim zasiguranjem bodočnosti sebi in družini, hoči doprineseti žrtve v korist bodočnosti. Pa tudi danes si lahko lepo število lahko prihrani dnevno lepe svote. Pri dnevnem prihranku 5 Din se nabere v 20 letih pri 6% obrestovanju kapital 69.869 Din. Pa že pri 1 Din dnevno se nabere v 20 letih 13.973 Din.

Varčevalce ima pred seboj vedno gotov in kakovosten cilj, in kako lažje mu je pot do tega cilja, če vidi, kako se približujejo njegovi prihranki začetniji višini.

Varčevanje ima pa tudi svojo drugo stran: denarni zavodi ne obstajajo zato, da drže načrte hranilne vloge v blagajni, ampak jih morajo plodonosno načoliti, ker sicer ne bi mogli izplačevati obresti vlagateljem. Pri nas se še plačujejo obresti v nekaterih državah zapadne Evrope pa nekateri denarni zavodi sploh ne plačujejo obresti za vloge, ker ne vedo kam z njimi. Za nekatera vrste vlog računajo celo pristojbine za hrambo.

Svraha prihrankov ni ta, da leži v blagajni, ampak opolditi mora vse gospodarstvo. Zlasti pa naj posreduje pri plačevanju obveznosti. V nekaterih, posebno anglosaških državah je brezgotovinsko plačevanje zavzelo res velik obseg, ker se vsi ljudje za-

vedajo, kako velike zneske prihrani plačevanje brez gotovine. Zato tudi te države ne potrebujejo tako velikega obtoka bankovcev in v zvezi s tem tudi manjšo zlato podlago.

Tudi pri nas bi moral biti tako, saj priča skoro vse naše gospodarstvo o blagajnem vplivu kredita, ki je omogočil zidanje toliko naprav, hiš, tovaren, omogočil producijo cele vrste predmetov in povzdrivil s tem naše narodno blagostanje.

Vsak vlagatelj se mora zavedati, kako lahko z nepotrebujem dviganjem denarja spravi v težavo in celo ob posestvo morda svoje najožje znanice in prijatelje.

Poleg tega denar, ki leži brezplodno doma, do-prinaša k slabšanju krize s tem, da ga manjka v prometu. Onk, ki je držal 2 leti denar doma, je izgubil n. pr. pri 100.000 Din na obrestih najmanj 15.000 Din. Če bi ta denar ostal v denarnih zavodih, bi s posojili iz tega denarja oživel trg, poleg tega se investicije, zidale hiše in tisoči bi pridelili do kruha. Kdor drži denar doma, pa vidi brezposelnega, naj se zaveda, da je v nemali meri na kriv brezposelnosti. Ce se tek gospodarske življene oživi, se tudi davki ne bodo zviševali. Najmanj brezmiseln je tam, kjer se največ varčuje.

Inflacija se ni treba dati in pri nakupovanju tujih valut se je že marsikdo vrezal; pomislimo samo na dollar! Najsigurnejše je za vsakogar putiti denar v svojem denarnem zavodu, kjer mu nosi lepe obresti in mu ni treba imeti skrb. Glede varnosti posojil je treba poudariti, da so zasigurana s hipotekami, menicami, poroki itd., nadalje imajo za izgubo denarni zavodi rezervne fonde, pa sami dajejo še dovolj garancije: zaveza, poroki itd. Brezmiseln je tudi prodajanje hranilnih knjig pod nominalno vrednostjo.

Vsak vlagatelj lahko prispeva k splošni gospodarski obnovi.

met je oživel in je znašal na zagrebški borzi: vojna škoda 1500 kom., agrarji 50.000, 8% Blerovo posojilo 3000 dol. in 7% Blerovo posojilo 5000 dol.

Jubljana, 7% inv. pos. 65 den., agrarji 31 den., vojna škoda 280 den., begl. obv. 45 den., 8% Bler. pos. 45 den., 7% Bler. pos. 42 den., 7% pos. Drž. hip. banke 60 den., Kranj. ind. 250 bl.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 65 den., agrarji 32—33 (32), begl. obv. 45—48, vojna škoda 287—288 (287

MALI OGLASI

V malih oglastih velja vsaka beseda Din 1—; ženitovenski oglaši Din 2—. Najmanjši znesek za mal oglaši Din 10—. Mali oglaši se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglastih reklamnega značaja se računa enokolonska 5 mm visoka pellina vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglastov treba priložiti znakmo.

Prireditve

V kavarni »Stritar« vsak večer koncert. (r)

Službe iščejo

Stalno službo

isče mlad čepljarski pomočnik, vajen raznih del, z znanjem nemčine, iz poštene hiše. Gre tudi za pisar, slugs ali kaj sičnega. Naslov na upravi »Slovenca« pod »Delavn. št. 1191. (a)

Mlad pomočnik

služičarski ali medičarski, vojaščine prost, isče službo. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 1232. (a)

Vajenci

Mizarskega vajenca pridnega, 14—15 let starega, z vso oskrbo v hiši, takoj sprejmem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1219. (v)

Službodobe

Sprejmejo se učenke prvovrstne pletilje in šivlje pletenin. Nastop po dogovoru F. Kos, Ljubljana, Židovska 5. (b)

Dekle

zdravo, poštano, vlijudo, vajeno kuhe in dobrega občevanja z otroci, ubogljivo in natančno pri delu, nepokvarjeno hčerko kmetskih staršev — sprejmem. — Pismene ponudbe pod »Jaz sem takšna« št. 1178 poslati na upravo »Slovenca«. (b) Rager Katina. (o) pekarija ali trgovina. (n)

Službo dober:

Pomočnik okoli 30 let star, z večletno praksco v mestnih trgovinah specijalne stroke; podeželske mešane trgovine izključene. S službo je spojen tudi nadzor nad osebjem v zadružni prodajalni. Zuhava se simpatična zunanjost, dober nastop ter primeren vpliv na podrejeno osebje. Plača po dogovoru. — Izuchen na takar izpod 24 let, kot pomočnik donašalec v zadružni restavraciji. Prošnje z vsemi prilogami in kratkim opisom življenja in dosedanjega službovanja na Nabavljalo zadružno drž. uslužbencev, Maribor. (b)

Denar

Hranilno knjižico
Prve hrvatske štedionice kupim. Naslov pove upravi »Slovenca« št. 1092. d

Najkutantnejša posojila

dajemo na vloge velebank, vrednostne papirje, vojno škodo držav. bone, Blajrova posojila in na kurentno blago. Naloge iz province promptno izvršujemo. Pučka štedionica, Začreb, Meduliceva br. 31. Telefon 90-03. — Naš zastopnik za dravsko banovo je Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ulica 12, na katerega se je obrniti.

Objave

Preklic. Podpisana Rager Katina, po domače Malnarčkova, iz Grosuplja, preklicujem in obžalujem vse žalitve, izredene o Hude Mariji, posestnici iz Grosuplja. — Naš želijo se odda tudi samo (o) pekarija ali trgovina. (n)

Stanovanja

ODDAJO:

Stirisobno stanovanje z vsem komfortom takoj oddam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1193. (c)

Stanovanje

dvosobno, s kabinetom in pritiklinami, brez kopalicne, solčno, se odda za 1. maj 1934. Poizve se v odvetniški pisarni, Miklošičeva št. 4-1. (c)

Samsko stanovanje

komfortno, obstoječe iz dveh sob, kopalicne in predsobe — se odda takoj ali za majske termin v najem. Pojasnila: Gajeva ul. 5, soba št. 128-I. (c)

Stanovanje

Stirisobno, odnosno tri-sobno, z vsem komfortom, v sredini mesta, se odda takoj ali za majske termin v najem. Pojasnila: Gajeva ul. 5, soba št. 128-I. (c)

Pisarniške sobe

v strogiem centru mesta oddamo v najem. Pojasnila: Gajeva 5, soba št. 128-I. (c)

Mesečna soba

se odda najraje ženski osebi. — Naslov v upravi pod št. 1165. (s)

Vnajem

ODDAJO:

Pekarijo s trgovino dam v najem na prometnem kraju v Slov. goričah. Ponudbe na upravo »Slovenca« Maribor pod »Ugodno« št. 1258. — Na

želijo se odda tudi samo (o) pekarija ali trgovina. (n)

Odprodaia

po globoko

znižanih cenah

razne zimske trikotaže

Istotam bogata izbira damskega perila, potem vsakovrstnih nogavic in rokavic itd.

pri

Josip Petelinc, Ljubljana

za vodo (blizu Prešernovega spomenika)

Lokal

na prometni cesti Ljubljane (krojaštvo že vpreljano) oddam. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1192. (n)

Posestva

Stavbna parcela

pol orala, tuk postaje Sv. Jurij ob j. ž. - se dela. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 1125. (p)

Hiša z vrtom

v kateri se bila specijalska trgovina v rudarskem kraju na deželi, potrebna za trgovino obri ali stanovanje, se proda za 40.000 Din. En del kupnine bi se sprejel tuji v branilnih knjižicah. Poizve se: Ljubljana, Dr. Loretto, Kongresni trg št. 2. (p)

Vinogradno posestvo

lepo, v bližini SL Bistrica, se zaradi bolezni potencijalnega proda. Interesenti naj se samo osebno zglašajo pri trgovcu Ivanu Car, Bistrica, p. Slov. Bistrica. (p)

Lepa hišica

na lepem kraju - naprodaj. Vicher, Tezno, Levatikova 7, Maribor. (p)

Prodamo

Polkrvno kobilo lepo, peteltno, brezhibno, prodam ali zamenjam, ker je breja. Naslov v upravi »Slovenca« 1164. (l)

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah — za strojno pletenie in ročna dela po najnižih cenah pri tvrdki Karl Prelog Ljubljana — Židovska ul. in Star. trg 1218. (g)

Gnoja

več voz — prodam. Iskra Franc, Vič 16. (l)

zapoš

lešprent, idovje moko vedno vseč, vredna nekaj, ne debela vejetzavina A. VOLK LJUBLJANA Resavska cesta 24

Zahvala

Zahaj vlagatelj

MESTNE HRANILOVICE LJUBLJANSKE

Prešernova ulica 8

ne more utrpeti nobene izgube?

Ker nalaga Mestna hranilnica denar na varen način in jamči za morebitni primanjkljaj poleg rezerv v višini nad 11 milijonov vse

premoženje mesta Ljubljane.

To je 42 velikih hiš, 19 vil., šole, elektrarna, plinarna, tramway in druge stavbe ter velika zemljišča, neglede na davčno moč.

Vlagajte denar med uradnimi urami od 8.—12. ali po čekovnih položajih, katere ima vsaka pošta, na ček. račun št. 10.533. Poslužuje se domačih hranilnikov in za pupilne naložbe sodno depozitnega oddelka. — Telefon 2016, 2016. Vloge na hranilne knjižice in tekoče račune znasajo nad Din 420.000.000—.

Ugodno obrestovanje.

Kupimo

Vsakovrstno

zlatu kupuje

po načinih cenab

CERNE, juvelir Ljubljana,

Wolfova ulica št. 3.

Pošljite naročnino!

Inventurna prodaja

zimskega blaga napol zastonj.

Priložnostni nakup

v Trptinovem bazarju

Maribor, Vetrinjska ulica 15.

Zahvala

Za mnogoštevilne globoko občutene dokaze sočutja ob smrti gospoda

Petelinšek Martina

duhovnega svetnika in kateheta

se iskreno zahvaljujemo. Prejeli smo tudi toliko izrazov iskrenega sočutja, da nam ni mogoče se vsakemu posebej zahvaliti. Zahvaljujemo se zlasti prevzetenemu g. knezoškoftu dr. Tomaziču in preč. g. stolnemu župniku msgr. Umeku za vodstvo pogreba, g. msgr. Vrežetu za poslovilne besede v stolnici, učiteljskemu zboru Vinarske in Meščanske šole za lepe vence in spremstvo, pevskemu društvu »Maribor« za ganljive žalostinke ter vsem ostalim, ki so ga v tako lepem številu spremili na zadnji poti. Prav iskrena zahvala g. dr. Marinču za izredno skrb pri zdravljenju.

Loče pri Poljanah, dne 5. februarja 1934.

Zalujoči ANTONIJA in ALOJZIJA PETELINSEK ter ostalo sorodstvo.

Zahvala

Vsem, ki so našo ljubljeno mamico, gospe

Josipino Sedej

spremljali na njeni zadnji poti, darovali lepo cvetje in jo tolažili v njeni bolezni, naša najglobokejša zahvala. Posebno se zahvaljujemo preč. g. dr. Snoju za duhovno tolažbo, g. dr. Misu za izredno skrb pri zdravljenju.

Ljubljana, dne 5. februarja 1934.

Zalujoči ostali.

Ludvik Ganghofer:

8

Samostanski lovec

Veruj mi, Hajmo, hudiču drvijo duše kar tropoma v naročje, tako da more mirno čakati, dokler ne pridejo same od sebe. Ni se mu treba puliti za nekaj, kar je njegovo. In pri duši, ki je božja, mu pretejanje nič ne pomaga.

Tako? Hajmo beseda je zvenela čudno razdroženo; kajti spet je videl patra ribičarja stati pred Gilko, s hrepeneče stegnjennimi rokami in žarečimi očmi. Menite torej, patra ima dušo tako pobobo, da ne želi nikam drugam, ko tja gori v nebo?«

Kaj bi vedel! Nihče nima v srcu linice, da bi mogli pogledati, kako je tam notri. Vsaka povoj je pokrita. Pa ugibaj, kaj se v njejkuha! Non nam tudi ne pove vsega. A kdor se vedno plazi po kolenih, zato še ni svetnik. V nebesa bi mogel priti tudi človek, ki je trd v nogah. In potem, kaj mi mar! Patra je najboljši ribičar. To mi je dovolj. Seveda, biti je moral že nekaj posebnega, kar ga je prinalo v samostan. Ce se spomnim dvajset let nazaj...«

Ali ste ga poznali? mu je segel Hajmo v besedo.

Poznal? Toda videl sem ga nekoč, enkrat samo in nič več ga nisem pozabil. Bilo je v Regensburgu. Kralj Ludovik — sedež je že dolgo cesar in Bog naj ga ohrani, dober gospod je — bi moral priti v gosti k škofu Adalbertu. In takrat so prišli pome v samostan, da bi jim pripravil obed. Sel sem torej, in povem ti, čudežne sem del, čudežel! Divjega petelina, to zverino poznal.

Ni lošega lava, brat!

Lovil? Radi mene! Toda jesti? Hvala lepa!

Toda kaj naj bi storil? Brat kuhar, mi je dejal gospod Adalbert, »samo te ti povem in ti dam na

katerem se je videl bei sokol na sinjem polju.

Drugega dne po viteškem turnirju — samo takole mu je bilo treba napraviti — brat kuhar je tipnil s kazalcem na Hajmovo prsi — »in govpodje vitez se so kotali po pesku in molili vse štiri v zrak. In babe! Kar norele so. Oti so si